

**Hamzova léčebna
Luže-Košumberk**
VÁŠ REHABILITAČNÍ ÚSTAV

ZPRAVODAJ

3/2025

Hamzovy léčebny

Úvodní slovo ředitele

Obsah	strana
Úvodní slovo ředitele	1
Život po mrtvici	1-2
Historické ohlédnutí	2-3
Technický odbor informuje	3-4
Hamzův park a arboretum	4
Fonologické uvědomování	4
Zdravá dětská noha	5
Spinálníček	5-6
Výběr z 3. Rady Ředitele	6
MaRS – maraton pro RS	6
Setkání s parasportovci	7
Personální oddělení	8
Tipy na dubnové akce	8

Je těžké přijímat odchody našich přátel.

Dne 2. března zemřel pan doktor Pavel Tauber, který pracoval v Hamzově léčebně od 1. září 2003 do 31. prosince 2015.

Pana doktora jsme znali jako velkého bojovníka duchem ale i tělem, který

se zasazoval o mnoho správného ve vývoji českého zdravotnictví.

Jeho schopnosti dokumentuje i přehled vzdělání, kterého dosáhl: dětské lékařství I. a II. stupně, dětská neurologie, neurologie dospělého věku I. stupně, dětská a dorostová psychiatrie, naposledy v roce 2009 získal i odbornost RFM.

Pan doktor Pavel Tauber byl velkým přínosem pro Hamzovu léčebnu. Uměl reprezentovat, přednášet. Jeho přístup k naší činnosti byl široký, nejen pro jeho výtečné vzdělání, ale též díky jeho vnitřní potřebě jít stále dále a zlepšovat to, co dělá.

Děkuji Ti Pavle jménem kolegů celé léčebny.

MUDr. Václav Volejník, CSc.
ředitel

Mezinárodní fórum Život po mrtvici

Ve dnech 10. – 11. března 2025 jsme se zúčastnily **mezinárodního fóra Života po mrtvici** (European Life After Stroke Forum) v Praze pořádaného neziskovou organizací SAFE (Stroke Alliance For Europe) se sídlem v Bruselu.

Konference se účastnilo mnoho odborníků z různých zemí – Kanady, Norska, Švédska, Estonska, Velké Británie, Slovinska, Chorvatska, Itálie, Španělska, Portugalska a z dalších. V publiku byli četně zastoupeni i lidé, kteří prodělali cévní mozkovou příhodu.

První blok přednášek byl zaměřen na sekundární prevenci cévní mozkové příhody. Zdůrazněno bylo důsledné užívání léků, zejména

antiagregancií a antikoagulancií, dále pravidelná kontrola krevního tlaku, zdravá životospráva zahrnující optimální hmotnost, vyvážené stravování, udržování pohybové aktivity.

Další přednášky se zabývaly dopadem mrtvice na kvalitu života žen – When gender matters. Z výsledku výzkumu vyplynulo, že ženy jsou častěji ohroženy kognitivním deficitem a častějším výskytem deprese, zejména když žijí osamocené.

Jako nejzajímavější hodnotíme přednášky lidí po CMP, kteří se s publikem podělili o svou osobní zkušenost. Tyto přednášky byly publikem přijaty velmi emotivně.

V kontextu prezentovaných přednášek jsme dospěly k závěru, že multidisciplinární péče o pacienty po cévní mozkové příhodě v Hamzově léčebně dosahuje velmi vysoké úrovně.

Mgr. Barbora Hušáková, klinický logoped

MUDr. Tatiana Laurová, primářka Rehabilitace II. – pavilóny A, I

„Ústav je zemský!“ – 24. března si připomínáme Světový den boje proti TBC

I v dobách Rakousko-Uherských bylo nad síly jednotlivce držet krok se světem v léčebných postupech, lékařském a technickém vybavení, v medicínských výsledcích i ve výchově. Z archívních materiálů víme, že v roce 1908 léčil MUDr. Hamza již 417 pacientů, z toho velkou část zdarma.

Koncem roku 1908 neočekávaně navštívil Hamzův ústav přisedící Zemského výboru Karel Adámek. „Dosud slyším jeho slova: „Zemský výbor je povinen zabezpečiti lidu vaše dílo. Vaši nemocní jsou našimi nemocnými. Politika je povinna starati se o tyto naše děti. I školu jim tu rozšíříme, aby se vyzbrojily do života. Pokusím se o to.“ Jubileum císaře Františka Josefa bylo podnětem, aby ústav mohl být zakoupen. Slova podpory jsou z doby, kdy už Hamza nebyl schopen celý chod léčebny financovat a od prodeje si sliboval, že stát bude její dostatečnou finanční oporou a bude pokračovat v jeho rozšiřování. Vhodným okamžikem pro prodej ústavu se stalo jubileum císaře Františka Josefa I., ke kterému Zemský

výbor Království českého ústav zakoupil. Stalo se tak dne 9. 12. 1908. Do majetku Zemského výboru byla léčebna převedena ke dni 1. 1. 1909. Se změnou majitele souvisela i změna názvu ústavu. Od roku 1909 byl tedy ústav pojmenován **Královský český zemský jubilejní ústav pro děti skrofulosní v Luži** a spravován byl VI. oddělením zdravotních záležitostí až do roku 1913, kdy panovník nechal tzv. Anenskými patenty rozpustit Zemský sněm, a tak přestal fungovat i Zemský výbor. Nově se léčebna dostala pod správu Zemské správní komise, pod kterou zůstala až do konce 1. světové války, tedy do roku 1918.

Prodej byl úspěchem pro Hamzu i pro ústav, který se tak mohl dále rozvíjet. „Do české veřejnosti prostupovalo jméno ústavu bez boje. Ústav sloužil nové myšlence – boji proti dětské tuberkulóze, nedovoloval tříditi děti majetkově, byl založen chudým českým člověkem. Mnohému stačilo proti ústavu neoblíbené tehdy ve vědě jméno „skrofulosa“, jiným stačila závist, nedůvěra. Mohli jsme odpovídati pouze svými ústavními dětmi, léčebnými úspěchy,“ napsal prof. MUDr. František Hamza v knize z roku 1923, Zemský ústav pro děti skrofulózní v Luži.

Už od samého začátku věděl, že skrofulózní děti, které léčil, potřebují speciální výchovu a vyučování. Byl si vědom toho, že základní onemocnění je často doprovázeno tělesnými a psychickými poruchami. Právě proto také studoval a sledoval školní poznatky ve vyučování nemocných. Jak sám tvrdil: „*Závady tělesné poměrně snadněji lze výchovou upravovati, léčiti, než závady duševní. Škola jest součástí tohoto vzorného hygienického domova, od něhož nemůže být oddělena ani svým účelem, ani zařízením, ani osnovou, ani správou.*“ Děti nejen léčil, ale i vzdělával a vychovával, což přineslo do ústavu další novinku – ústavní školu, kterou otevřel již v roce 1908. Dále je třeba také zmínit, že v roce 1909 se ústav spolupodílel na přípravě „Prvého českého sjezdu pro péči a slabomyslné a školství pomocné“ pořádaného ve dnech 27. – 29. června téhož roku v Praze. Cílem tohoto sjezdu bylo seznámit veřejnost s jednotnou představou o tom, jak je možné pracovat s tělesně a psychicky oslabenými dětmi. Obrovský zájem byl způsoben také tím, že právě v tomto roce začaly snahy o to, aby v každém okrese byla založena minimálně jedna pomocná škola, která by se specializovala na děti „duševně zatížené“, která by odstranila překážku rychlého postupu při vyučování dětí „normálních“.

Jana Zavřelová, DiS.
metodik parku

Technický odbor informuje

V Hamzově léčebně probíhají různé stavební úpravy, jejichž cílem je zlepšit prostředí pro pacienty i zaměstnance. V posledních týdnech došlo k několika významným změnám, které postupně přispívají k modernizaci celého areálu.

V různých částech léčebny probíhá výměna oken. V jídelně pacientů a části zásobování v pavilónu HTS už byla tato etapa dokončena. Práce nyní pokračují v pavilónu V, kde kromě výměny oken probíhá také výmalba. Nová okna přispějí nejen k výrazně lepší tepelné izolaci budov, ale i k příjemnějšímu prostředí uvnitř.

V budově Zálesí se dokončují práce v interiéru a současně byla zahájena oprava vnější omítky. Tato rekonstrukce pomůže zachovat budovu v dobrém stavu a zlepšit její vzhled.

V pavilónu M se úspěšně dokončila montáž střešní konstrukce a aktuálně probíhá zateplování krovu. Ve schodišťovém prostoru byly dokončeny základy pro nový evakuační výtah a pokračují práce na vyzdívání obvodových stěn schodiště a druhé výtahové šachty. V interiéru se pracuje na rozvodech elektřiny, kanalizace a vzduchotechniky, probíhá montáž sádkokartonových konstrukcí a příprava na omítky.

Stavební práce probíhají podle plánu a jednotlivé etapy modernizace postupně přispívají ke zlepšení komfortu všech, kteří léčebnu využívají. Rekonstrukce a úpravy jsou nezbytnou součástí dlouhodobé péče o budovy i jejich funkčnost, a proto budeme i nadále pracovat na zajištění co nejlepších podmínek pro naše pacienty a zaměstnance.

Bc. Jana Bartečková
asistentka Technického odboru

Kvetoucí keře lákají k jarní procházce v Hamzově parku a arboretu

Nejen v **Zahrádce slečny Diorové** je „voňavo“, tentokrát je možné mnohem výrazněji vnímat vůni i ve **Východoasijské zahradě**. Plně kvetoucí vonné keře tak lákají nejen nás, ale hlavně také první opylovače – nedočkavce.

Svojí výraznou vůní vás jistě zaujme *Chimonanthus praecox* – zimnokvět časný. Kveté v lednu až březnu. Ve své domovině (střední a jižní Číně) roste v horských lesích v nadmořských výškách od 500 do 1100 m. Druhým časně kvetoucím keřem, který kvete před olistěním a jeho květy velmi silně voní je *Lonicera xpurpusii* – zimolez Purpusův. Tento keř můžete spatřit v obou výše zmíněných zahradách. Kříženec druhů *Lonicera fragrantissima* a *L. standishii* vznikl v botanické zahradě v Darmstadtu před rokem 1920.

Jasminum nudiflorum – jasmín nahokvětý se v našich zahradách přehlédnout nedá. Nemá sice květy kdovíjak okázalé, jenže když se rozsvítí, stejně na sebe strhne pozornost – při mírných zimách totiž nakvétá už v lednu, někdy dokonce i v prosinci. Pochází až z horských oblastí střední Číny a Tibetu. Byl popsán v roce 1846, v Evropě se objevil už v polovině 19. století, a s jistotou víme, že ho pěstoval ve své zámecké zahradě na Sychrově v roce 1852 i kníže Rohan.

Jana Zavřelová, DiS.
metodik parku

Hamzova léčebna na Pedagogických dnech Univerzity Hradec Králové

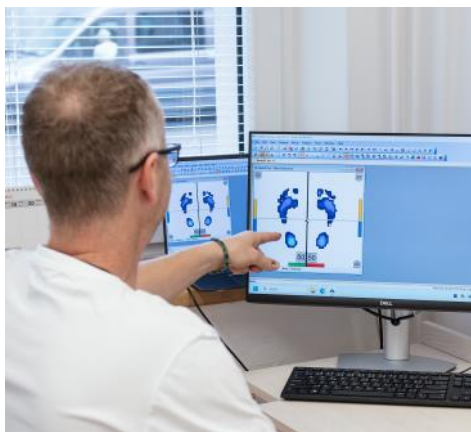
Ve spolupráci s Hamzovou léčebnou proběhla 25. března na Univerzitě Hradec Králové v rámci Pedagogických dnů 2025 přednáška na téma **Rozvoj fonologického uvědomování s podporou metodiky D. B. Elkonina**.

Jedná se o preventivní, ale i terapeutický program, který je zaměřen na zlepšení fonemického uvědomování. Učí děti poznávat slabičnou a hláskovou strukturu slova bez poznávání písmen. Je vhodný i jako prevence u dětí se specifickými poruchami učení nebo jejich rizikem. Více informací lze nalézt na www.elkonin.cz.

Studenti speciální a předškolní pedagogiky se mohli seznámit nejenom s teoretickými základy této metody, ale mohli si ji také prakticky vyzkoušet. V rámci logopedické péče ho s úspěchem nabízíme i našim dětským pacientům.

Mgr. Tereza Soldánová
klinický logoped

Projekt Zdravá dětská noha v pardubických základních školách

V letošním roce bude realizován již šestý projekt **Zdravá dětská noha** ve spolupráci Magistrátu města Pardubic a Hamzovy léčebny, a to v měsících březen – červen 2025. Jedná se o velmi přínosný preventivní program zaměřený na včasnou diagnostiku funkčních vad nohou u žáků prvních tříd pardubických základních škol.

Vyšetření dětského chodidla probíhá přímo ve školních zařízeních. Je zdánlivě jednoduché, ale je založeno na digitálním vyšetření chodidla dítěte pomocí tenzometrické desky, která snímá tlaky chodidel a pomocí senzorů převádí signál do přesné podoby otisku nohy. Tato metoda nám pomáhá i určit, jak jsou dolní končetiny a tím i celé tělo ve stoji zapojeny.

V roce 2024 bylo zaměřeno na tenzometrické desce 762 dětí z prvních tříd a výsledky ukázaly, že třetina (34,12 %) dětí v raném školním věku má funkční vadu. To je velmi vysoký počet, který ukazuje, že těmto dětem je nutno věnovat zvláštní další pozornost.

Na protetickém pracovišti a v ambulanci Hamzovy léčebny se již desítky let staráme o to, aby se díky dalším krokům, jako jsou např. cílené cviky, správné vložky do bot a další, zabránilo vzniku trvalých vad nohou, případně následně i vad držení těla.

Projektem **Zdravá dětská noha** se snažíme vhodně předcházet trvalým onemocněním pohybového aparátu dítěte.

Jitka Ročňová
vedoucí Ortopedické protetiky

Jak Spinálníček podporuje hendikepované

Proč vznikl spolek Spinálníček a jaké je jeho hlavní poslání?

Nápad založit neziskovou organizaci Spinálníček vznikl na konci roku 2017. Potřebovali jsme obstarávat prostředky pro pořádání naší už tradiční akce Spinální ples. Abychom mohli našim sponzorům potvrzovat jejich finanční dary pro jejich finanční úlevy, rozhodli jsme se pro zapsaný spolek. Naší hlavní náplní je, jak už je zakotveno ve stanovách spolku: „pořádání a účast na benefičních, sportovních a zábavných akcích pro hendikepované se zaměřením pro klienty s míšní etiologií“. Jinými slovy to je organizování náplně ve volném čase našich pacientů spinální rehabilitační jednotky.

Jak konkrétně pomáháte lidem s poraněním míchy a jejich rodinám?

Jak už vyplývá z našeho zaměření, cílíme především na zpestření volného času našich klientů. Ale organizujeme též dobročinné sbírky pro potřebné. Kromě plesu pořádáme během roku menší akce, z pravidelných např. Opékání špekáčků na hradě při kytáře, vánoční pečení, organizujeme canisterapii a herní odpoledne s bocciou (varianta hry petanque upravená pro vozíčkáře). Naše činnost navazuje na náročnou práci ošetrovatelského a rehabilitačního týmu HL Luže Košumberk. Na našich akcích se snažíme o stírání bariér mezi světy zdravých a hendikepovaných.

Spinální ples je jednou z vašich nejvýznamnějších akcí. Co čeká návštěvníky letošního ročníku?

Letošní ples je pojat opět jako maskarní a tematikou je „peklo“. Doufejme, že o peklo půjde jen obrazně a naši návštěvníci se budou cítit na plesu spíše jako v nebi :-). O to se bude starat kapela Normal 03, bohatá tombola, pestrý program, z něhož mohu prozradit snad jen plánované předtančení na vozíčkách. Hlavním tahákem občerstvení by se měl stát „dábelský“ guláš.

Když by vás chtěl někdo podpořit, jak to může udělat?

Za účelem možnosti podpory jsme zřídili transparentní účet u FIO banky, na němž probíhá většina našich finančních transakcí. Samozřejmě se nebráníme ani věcným darům pro účely tomboly, občerstvení apod. Kontaktovat a vidět naši činnost lze na našich webových stránkách www.spinalnicek.cz nebo na našem facebookovém profilu Spinálníček II.

Rozhovor poskytl: **Mgr. Petr Vostřel, předseda organizace Spinálníček, z. s.**

Výběr z 3. Rady Ředitele

- Na základě rozhodnutí rady dojde k revizi a doplnění složek na portále Alfresco v průběhu tohoto roku.
- Harmonogram každoroční přípravy výroční zprávy prochází rámcovými konečnými úpravami.
- Probíhá příprava na pravidelnou reakreditaci Hamzovy léčebny.
- Jaroslava Zavoralová, náměstkyně pro ošetřovatelství a manažerka kvality, připravuje konferenci „Zvyšování kvality a bezpečí – novinky v legislativě“, která proběhne 15. 5. 2025 v Hamzově léčebně.
- Probíhá plánovaný interní audit „Proces likvidace nepotřebného majetku v HL“.
- V Alfrescu je uložen nový dokument „Nástup nového zaměstnance – kompetence a přístupy do IT systémů“ pro nastavení práv a přístupů pro nové zaměstnance.
- Nadále probíhá doplňování a implementace eCEP pro schvalování služebních cest.

Jiří Kubeš
PR a Marketing

Cvičební maraton MaRS: pohyb pro roztroušenou sklerózu

Ve dnech 25. a 26. března proběhl maraton cvičení na pavilónech A, E, K, I, G a V v rámci **Týdne pohybu pro roztroušenou sklerózu**.

Setkání pacientů s výjimečnými osobnostmi českého paraspportu

Foto: Český paralympijský tým a Český parahokej

Personální oddělení

Nástupy do pracovního poměru v březnu 2025:

Janů Petr, Mgr.	fyzioterapeut, pav. I
Jirsáková Marie	všeobecná sestra, pav. K (zástup za PN)
Lyško Marina	kuchař, OVS (z rodičovské dovolené)
Sokolová Zuzana	uklízeč, HTS

Ukončení pracovního poměru v únoru 2025:

Jelínková Karolína, Bc.	všeobecná sestra, pav. G-SRJ
Markova Viktoriia	masér, pav. A

Odborná stáž:

V průběhu měsíce února absolvovala v Hamzově léčebně odbornou stáž 1 studentka oboru logopedie.

V březnu 2025 dosáhli pracovního výročí tyto zaměstnanci:

20 let	Kučera Jan	správce IT, HTS
25 let	Vostřel Petr, Mgr.	fyzioterapeut, pav. G-SRJ
30 let	Vopařilová Ludmila, Mgr.	náměstek pro rehabilitační péči, pav. F
30 let	Gieslerová Šárka, Mgr.	zdravotně sociální pracovník, ZSP
30 let	Herynková Eva	administrativní pracovník, pav. E, B
30 let	Hortenská Stanislava	sanitář, pav. A
40 let	Moučková Marta	všeobecná sestra, pav. A

Za vykonanou práci Vám vedení Hamzovy léčebny děkuje.

Ing. Bohuslava Tefrová
náměstkyně PER/PaM

Hamzova odb. léčebna
pro děti a dospělé
Košumberk 80
538 54 Luže

Vydáno dne: 31.03.2025

Tipy na dubnové akce:

Hudební večery s duem Žabáci
1., 14. a 28. dubna, konf. sál pav. L

Hudební večery s Milčou a hosty
9. a 23. dubna, konf. sál pav. L

O statečném tygrovi
loutkové představení
25. dubna, jídelna pavilónu E

25. Spinální ples
26. dubna, Sokolovna Luže

Hudební workshop
29. dubna, akce pro pacienty